

COMMISSIE VOOR BOEKHOUDKUNDIGE NORMEN

CBN-advies 126/7 – Waardering van de aanschaffingsprijs van de voorraden op grond van de verkoopprijs (update)

Advies van september 1989, bijgewerkt op 4 juni 2025

1. Het Koninklijk besluit van 29 april 2019 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (hierna: KB WV) stelt als beginsel dat voorraden - zoals de andere actiefbestanddelen - in de jaarrekening worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde.¹ Deze waarde wordt gewoonlijk vastgesteld volgens een additieve methode, waarbij aan de voorraadrekening de diverse kostenbestanddelen worden toegerekend die aan de betrokken voorraden toerekenbaar zijn en werden gemaakt om ze op dat ogenblik op die plaats te brengen in de staat waarin zij zich bevinden. Deze methode is uitdrukkelijk verwoord in de artikelen 3:14 en 3:15 van voornoemd besluit, waar de aanschaffings- en de vervaardigingsprijs worden omschreven.

2. In distributiebedrijven, vooral deze waar vele, uiteenlopende producten worden verkocht, blijkt het vaak moeilijk om precies en omstandig, op grond van deze additieve methode, de aanschaffingsprijs vast te stellen van de voorraden in de rekken en op grond daarvan de follow-up van deze voorraden te organiseren. Het komt dan ook veel voor dat de aanschaffingsprijs van deze voorraden in de jaarrekening wordt vastgesteld volgens een 'aftrekmethode', waarbij van de detailverkoopprijs van deze voorraden de marge wordt afgetrokken waarmee de aanschaffingsprijs werd verhoogd om de verkoopprijs vast te stellen.

Volgend voorbeeld illustreert hoe de aanschaffingsprijs door reconstitutie wordt vastgesteld.²

	Voorraad aan kostprijs	Voorraad aan verkoopprijs	Marge
Begininventaris	12.000	16.000	
Aankopen van de periode	72.000	100.000	
Verhoging van de verkoopprijs ³	_____	<u>4.000</u>	
TOTAAL	84.000	120.000	70% ⁴
Afprijzing ⁵	_____	<u>- 8.000</u>	
Te koop gestelde goederen	84.000	112.000	75% ⁶
Bedrag van de verkopen		<u>- 90.000</u>	
Theoretische eindinventaris (tegen detailverkoopprijs)		<u>22.000</u>	
Fysieke eindinventaris (tegen detailverkoopprijs)		20.000	

¹ Art. 3:13 KB WV.

² Dit voorbeeld geeft de samenstelling van een voorraad van een fictieve detailhandel weer gedurende een bepaald boekjaar; Overgenomen uit Eldon S. Hendriksen, Accounting theory, fourth edition, International Edition, 1982, 329. .

³ De detailhandelaar beslist in dit voorbeeld om in de loop van het jaar de verkoopprijs van enkele van de producten te verhogen.

⁴ 84.000 is 70 % van 120.000.

⁵ De detailhandelaar beslist in dit voorbeeld om in de loop van het jaar de verkoopprijs van enkele van de producten te verlagen.

⁶ 84.000 is 75 % van 112.000.

Winkelvoorraden

3. In de veronderstelling dat de prijsbewegingen naar verhouding werden omgeslagen over de verkochte goederen en de goederen in de rekken, levert deze methode een aanschaffingsprijs op van de eindvoorraad van 15.000 (20.000 x 75 %).

4. Deze door de Angelsaksische 'retail inventory method' en 'gross profit method' ingegeven methode, is naar het oordeel van de Commissie geldig en aanvaardbaar, op voorwaarde dat daarmee de aanschaffingsprijs van de betrokken voorraden voldoende bij benadering kan worden gereconstrueerd.

5. Hieruit volgt dat de aftrek op de verkoopprijs niet forfaitair - a fortiori, niet arbitrair - mag worden vastgesteld. Deze aftrek moet het resultaat zijn van een berekening die slaat op het hele verloop van de normale cyclus voor de commercialisering van de momenteel voorradige goederen. Dit impliceert dan ook dat hij periodiek opnieuw moet worden getoetst op grond van de effectieve band tussen het gerealiseerde omzetcijfer en de kosten die tijdens de periode zijn gemaakt voor de aankoop van de verkochte of nog voorradige goederen. De aftrek moet worden becijferd per categorie van - qua commercialisatie -homogene producten. Het bedrag uit de toepassing van deze marge mag geen kosten bevatten die geen deel uitmaken van de aanschaffingsprijs van de betrokken voorraden. De methode moet dermate strikt worden toegepast dat zij leidt tot een statistisch aanvaardbare reconstructie van de aanschaffingsprijs van de diverse categorieën van betrokken handelsgoederen.

Centraal opgeslagen voorraden

6. Aangezien de aanschaffingsprijs hier wordt bepaald op grond van de verkoopprijs, is deze methode slechts dienstig voor handelsgoederen die zich in de verkoopcentra bevinden. Zij kan niet worden toegepast voor centraal opgeslagen voorraden; deze methode kan immers pas worden toegepast op het ogenblik waarop die worden ten toon gesteld of te koop aangeboden, tegen een welbepaalde verkoopprijs. Centraal opgeslagen voorraden moeten derhalve worden beheerd tegen een rechtstreekse vastgestelde aanschaffingsprijs.

7. Het gebruik van deze methode is conform het KB WVV en vereist derhalve geen afwijking.⁷

⁷ Deze methode is ook verenigbaar met Richtlijn 2013/34/EU (Boekhoudrichtlijn): "De lidstaten kunnen toestaan dat de aanschaffingsprijs of vervaardigingskosten van voorraden van goederen van dezelfde soort, alsmede van alle vervangbare bestanddelen met inbegrip van effecten, worden berekend op basis van gewogen gemiddelde prijzen of volgens de methode "first in, first out" (FIFO), de methode "last in, first out" (LIFO), dan wel een methode die overeenkomt met de algemeen aanvaarde praktijk.", art. 12, §9 Richtlijn 2013/34/EU.